



Економіка та туризм

УДК 338.488.2:640.4(075.8)

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.17150995>

**Організація рекреаційних послуг готельно-ресторанного господарства
як фактор розвитку продуктивних сил регіону**

Лепкий Михайло Іванович,

кандидат географічних наук, доцент, кафедра туризму та готельно-ресторанної справи Луцький національний технічний університет, м. Луцьк, Україна, <https://orcid.org/0000-0003-2470-6780>

Подоляк Володимир Миколайович

кандидат технічних наук, доцент, кафедра туризму та готельно-ресторанної справи Луцький національний технічний університет, м. Луцьк, Україна, <https://orcid.org/0000-0002-8521-1258>

Прийнято: 03.09.2025 | Опубліковано: 18.09.2025

***Анотація:** У науковій статті досліджується організація рекреаційних послуг у готельно-ресторанному господарстві як ключовий фактор розвитку продуктивних сил Волинського туристичного району. Проаналізовано сучасний стан і тенденції розвитку туристичної та рекреаційної галузі регіону, розкриваючи її потенціал для економічного зростання. Мета статті полягає у виявленні та аналізі впливу організації рекреаційних послуг у готельно-ресторанному господарстві на розвиток продуктивних сил регіону. Для досягнення поставленої мети використано теоретичні методи дослідження, такі як аналіз, синтез, індукція, дедукція, що дозволили вивчити та узагальнити наукові підходи до організації рекреаційних послуг. Крім того,*



емпіричні методи (статистичний аналіз, порівняльний, факторний аналіз) були застосовані для оцінки впливу рекреаційної діяльності на економіку регіону.

У статті проаналізовано рекреаційні послуги в готельно-ресторанному господарстві, які спрямовані на відновлення фізичних та емоційних сил, задоволення культурних та розважальних потреб туристів Волинського туристичного району. Розвинена мережа закладів розміщення є основою туристичного потенціалу Волинського регіону, забезпечуючи необхідну інфраструктуру для прийому та комфортного перебування туристів і відвідувачів, з лідерською позицією Волинської області та певними спеціалізаціями у Житомирській та Рівненській областях. Досліджено динаміку надання ресторанних послуг у Волинському туристичному районі, що дозволяє констатувати, що чистий дохід ресторанного бізнесу регіону в 2023 році більший ніж у 2022 році. Організація рекреаційних послуг у готельно-ресторанному господарстві відіграє ключову роль у динамічному розвитку продуктивних сил Волинського регіону, створюючи багатогранний вплив на його людський потенціал, засоби праці, природні ресурси та інноваційні механізми. Цей вплив проявляється у комплексному зростанні та модернізації, перетворюючи регіон на привабливий центр як для туристів, так і для інвесторів. Оцінка масштабів та характеру впливу існуючої організації рекреаційних послуг готельно-ресторанного господарства на соціально-економічний розвиток регіону свідчить про значний, але часто недовикористаний потенціал, що охоплює як економічні, так і соціальні аспекти.

Ключові слова: *регіон, регіональний ринок, туристичний потенціал, рекреаційні послуги, готельно-ресторанні господарства.*



Organization of hotel and restaurant recreational services as a factor in the development of the region's productive forces

Mykhailo Lepkiy,

Candidate of Sciences (Geography), Associate Professor , Department of Tourism and Hotel and Restaurant Business Lutsk National Technical University, Lutsk, Ukraine, <https://orcid.org/0000-0003-2470-6780>

Volodymyr Podolak,

Candidate of Sciences (Machinery), Associate Professor, Department of Tourism and Hotel and Restaurant Business Lutsk National Technical University, Lutsk, Ukraine, <https://orcid.org/0000-0002-8521-1258>

Abstract: *The scientific article studies the organization of recreational services in the hotel and restaurant industry as a key factor in the development of the productive forces of the Volyn tourist region. The current state and trends in the development of the tourism and recreation industry of the region are analyzed, revealing its potential for economic growth. The purpose of the article is to identify and analyze the impact of the organization of recreational services in the hotel and restaurant industry on the development of the productive forces of the region. To achieve this goal, theoretical research methods such as analysis, synthesis, induction, deduction were used, which allowed us to study and generalize scientific approaches to the organization of recreational services. In addition, empirical methods (statistical analysis, comparative, factor analysis) were used to assess the impact of recreational activities on the economy of the region. The article analyzes recreational services in the hotel and restaurant industry, which are aimed at restoring physical and emotional strength, satisfying the cultural and entertainment needs of tourists in the Volyn tourist region. A developed network of accommodation*



establishments is the basis of the tourism potential of the Volyn region, providing the necessary infrastructure for the reception and comfortable stay of tourists and visitors, with the leading position of the Volyn region and certain specializations in the Zhytomyr and Rivne regions. The dynamics of the provision of restaurant services in the Volyn tourist region have been studied, which allows us to state that the net income of the restaurant business in the region in 2023 is greater than in 2022. The organization of recreational services in the hotel and restaurant industry plays a key role in the dynamic development of the productive forces of the Volyn region, creating a multifaceted impact on its human potential, means of labor, natural resources and innovative mechanisms. This impact is manifested in comprehensive growth and modernization, turning the region into an attractive center for both tourists and investors. Assessment of the scale and nature of the impact of the existing organization of recreational services of the hotel and restaurant industry on the socio-economic development of the region indicates a significant, but often underutilized potential, covering both economic and social aspects.

Keywords: region, regional market, tourism potential, recreational services, hotel and restaurant industry.

Постановка проблеми. Сучасний економічний розвиток України, зокрема її регіонів, вимагає пошуку та активізації внутрішніх резервів і факторів зростання. У цьому контексті організація рекреаційних послуг готельно-ресторанного господарства набуває особливого значення, оскільки вона не тільки формує значний сегмент ринку послуг, а й відіграє ключову роль у трансформації та розвитку продуктивних сил регіону.

Попри значний потенціал рекреаційної сфери, наразі недостатньо системно досліджено та комплексно оцінено її фактичний вплив на продуктивні сили регіонів. Існуючі наукові праці здебільшого зосереджуються на загальних аспектах туристичного бізнесу або економічній ефективності



окремих закладів готельно-ресторанного господарства, не заглиблюючись у специфіку взаємозв'язку між якістю та організацією рекреаційних послуг та розвитком ключових елементів продуктивних сил, таких як трудові ресурси, інфраструктура, інвестиційна привабливість та інноваційний потенціал регіону. Таким чином, актуальність дослідження полягає у необхідності виявлення та аналізу впливу організації рекреаційних послуг готельно-ресторанного господарства на розвиток продуктивних сил регіону. Це дозволить не лише глибше зрозуміти роль готельно-ресторанного господарства у регіональній економіці, а й обґрунтувати шляхи підвищення його внеску у сталий розвиток продуктивних сил, особливо в контексті сучасних викликів та необхідності відбудови і зміцнення економічного потенціалу України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження в галузі туризму, готельно-ресторанного бізнесу та рекреаційних послуг активно вивчають мінливі споживчі тренди та глобальні зміни. Розвиток готельно-ресторанного господарства на рівні регіону досліджували як українські так і зарубіжні вчені, а саме: Гакова М.В. [4], Мальська М.П., Любіцева О.О., Баженова С., Пологовська Ю., Канцур І. [1], Ковальчук С.В. [9], Єрко І.В., Мельник Н.В., Демчук О.А. [8] та інші.

Серед вітчизняних науковців, які зробили значний внесок у вивчення готельно-ресторанного бізнесу та туризму, варто відзначити праці таких авторів, як С. Баженова, Ю. Пологовська, І. Канцур [1], які досліджували розвиток готельно-ресторанного бізнесу в умовах сьогодення, В.А. Даниленко-Кульчицька [6], що займалася питаннями впливу війни на готельно-ресторанний бізнес України. Роботи Н.В. Валінкевич, А.С. Осіпчук [2] присвячені економічному аналізу діяльності підприємств туристичної інфраструктури під час воєнного стану в Україні. Матвійчук Л., Лепкий М., Молнар-Бабіля Д., Барський Ю., Подоляк В. [11-12] досліджували



регіональний аналіз розвитку готельного господарства та напрями фінансового забезпечення розвитку туристичної галузі України в сучасних умовах. Хоча багато наукових робіт зосереджені на загальних аспектах управління, маркетингу та інновацій, аспект організації рекреаційних послуг саме як чинника розвитку продуктивних сил регіону залишається малодослідженим.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Сучасні наукові дослідження, зосереджені на вивченні розвитку продуктивних сил регіонів, часто недооцінюють або розглядають фрагментарно роль окремих секторів економіки, зокрема готельно-ресторанного господарства, у цьому процесі. Хоча загальні аспекти розвитку рекреаційних послуг та продуктивних сил регіонів досліджувалися, існує прогалина у системному та комплексному аналізі конкретного впливу організації рекреаційних послуг готельно-ресторанного господарства саме на формування та динаміку продуктивних сил регіону.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Мета статті – виявити та проаналізувати вплив організації рекреаційних послуг у готельно-ресторанному господарстві на розвиток продуктивних сил регіону. Для досягнення поставленої мети передбачається вирішити такі завдання:

- проаналізувати сучасний стан та особливості організації рекреаційних послуг у готельно-ресторанному господарстві Волинського туристичного району;
- дослідити механізми та форми впливу організації рекреаційних послуг готельно-ресторанного господарства на різні елементи продуктивних сил регіону;
- оцінити масштаби та характер впливу існуючої організації рекреаційних послуг готельно-ресторанного господарства на соціально-економічний розвиток регіону.



Виклад основного матеріалу дослідження. Волинський туристичний район, що охоплює Волинську, Рівненську та Житомирську області, займає 70 тис. км² (11,6% території України), при цьому показник урбанізації становить 51,8%. Район розташований на північному заході України, межує з Польщею та Білоруссю. Через відсутність значних покладів корисних копалин та низьку родючість ґрунтів, регіон є порівняно малоосвоєним у господарському плані. Проте, його значний туристично-ресурсний потенціал, прикордонне розташування та розвинена транспортна інфраструктура створюють сприятливі умови для організації та розвитку рекреаційної діяльності [8].

Волинський регіональний ринок гостинності демонструє високу, адаптуючись до складних умов. Відновлення туристичної галузі в регіоні значною мірою відбувається завдяки внутрішньому туризму, а також потребам тимчасово переміщених осіб та релокантів. Це підтверджується даними Державного агентства розвитку туризму (ДАРТ) за 2023 рік: 13 регіонів України, в тому числі Волинська, Житомирська та Рівненська області, перевищили обсяг податкових надходжень від туризму у порівнянні з довоєнним 2021 роком (рис. 1) [13].

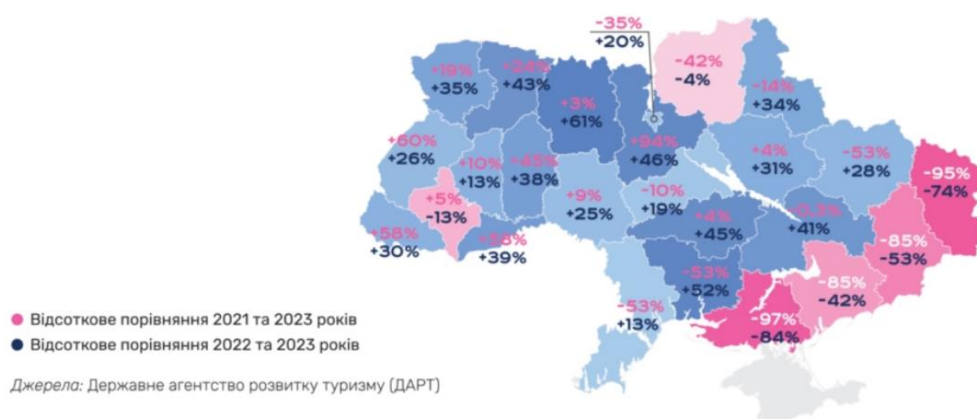


Рис. 1. Динаміка податкових надходжень від туристичної галузі в 2021-2023 роках за регіонами України, % [13]

Розвинена мережа закладів розміщення є фундаментальною опорою туристичного потенціалу Волинського регіону, забезпечуючи необхідну



інфраструктуру для прийому та комфортного перебування туристів і відвідувачів (табл. 1).

Таблиця 1

Кількість закладів розміщення Волинського туристичного району

Область	Види закладів розміщення					
	Готелі	Мотелі	Хостели	Кемпінги	Гуртожитки для приїжджих	Туристські бази, гірські притулки, студентські табори
Волинська	36	5	7	5	1	28
Житомирська	29	5	2	3	-	13
Рівненська	34	6	3	4	-	10
Всього	99	16	12	12	1	51

Джерело: складено авторами на основі [8]

Представлена таблиця дає змогу детально проаналізувати кількість та різноманітність закладів розміщення у Волинській, Житомирській та Рівненській областях, що формують Волинський туристичний район.

Дані таблиці свідчать про те, що Волинський туристичний район має сформовану інфраструктуру для прийому туристів, з лідерською позицією Волинської області та певними спеціалізаціями у Житомирській та Рівненській областях.

Готелі Волинського туристичного району орієнтовані на задоволення потреб різноманітних категорій клієнтів, забезпечуючи диференційований рівень комфорту та обслуговування. До основних категорій споживачів готельних послуг належать: туристи, що подорожують з рекреаційною, пізнавальною або оздоровчою метою; бізнес-туристи; місцеві мешканці, які потребують короткострокового проживання; а також організовані туристичні та екскурсійні групи. Таким чином, готельний сектор Волинського туристичного району функціонує як багатофункціональна система, адаптована



до варіативних потреб ринку, що є ключовим фактором для його стійкого економічного розвитку та привабливості для інвестицій [9].

Дослідивши динаміку в розрізі ресторанних послуг у Волинському туристичному районі, можна констатувати, що чистий дохід ресторанного бізнесу регіоні в 2023 році досягнув 744 млн. грн., що на 67,7% більше ніж у 2022 році (табл. 2).

Таблиця 2

Надходження від ресторанної галузі Волинського туристичного району в
2022-2023 рр.

Область	Надходження 2023 року (млн. грн.)	Надходження 2022 року (млн. грн.)	Приріст надходження, %
Волинська	368,4	324,56	88,1
Житомирська	109,6	62,25	56,8
Рівненська	266,0	116,9	127,6
Всього	744,0	503,71	

Джерело: складено авторами на основі [15]

Усі області Волинського туристичного району демонструють позитивну динаміку надходжень у 2023 році порівняно з 2022 роком, що свідчить про відновлення та розвиток ресторанної галузі в регіоні. Волинська область є абсолютним лідером за обсягом надходжень як у 2022 (324,56 млн. грн.), так і у 2023 (368,4 млн. грн.) роках. Це може свідчити про більшу розвиненість ресторанної інфраструктури або більший споживчий попит у цьому регіоні. Область має показник 88,1%, що є значним зростанням.

Рівненська область посідає друге місце за обсягами надходжень у 2023 році (266,0 млн. грн.), значно випередивши Житомирську область. Область демонструє найвищий показник «приросту надходжень» – 127,6%. Це свідчить про найстрімкіший розвиток або відновлення ресторанного бізнесу в області [15].

Житомирська область показує найнижчий «приріст» серед областей регіону – 56,8%, що, хоча і є позитивним зростанням, вказує на повільніші



темпи відновлення або менший потенціал зростання у порівнянні з іншими областями регіону [9].

Волинський туристичний район, завдяки своїй мальовничій природі (озера, ліси, річки) та історичній спадщині, пропонує різноманітні рекреаційні послуги в готельно-ресторанному господарстві. Ці послуги спрямовані на відновлення фізичних та емоційних сил, задоволення культурних та розважальних потреб туристів. Основні види рекреаційних послуг, що надаються готельно-ресторанними комплексами регіону, можна класифікувати наступним чином:

- розміщення та харчування (комфортне проживання, ресторанне обслуговування, кейтеринг);
- оздоровчі та SPA-послуги (басейни, сауни та лазні, масажні кабінети, фітнес-центри, тренажерні зали, косметологічні процедури, соляні кімнати, програми детоксикації та оздоровлення);
- активний відпочинок та розваги (спортивні майданчики, риболовля, піші та вело маршрути, організація екскурсій, дитячі майданчики та кімнати, організація свят та заходів);
- природно-рекреаційні послуги (прогулянки по території, альтанки та зони для барбекю, пляжі).

Конкретний набір рекреаційних послуг залежить від типу та рівня готельно-ресторанного комплексу. Великі готельно-ресторанні комплекси та заміські комплекси, як правило, пропонують ширший спектр послуг, орієнтуючись на різні категорії відпочиваючих [1].

Організація рекреаційних послуг у готельно-ресторанному господарстві відіграє ключову роль у динамічному розвитку продуктивних сил Волинського регіону, створюючи багатогранний вплив на його людський потенціал, засоби праці, природні ресурси та інноваційні механізми. Цей



вплив проявляється у комплексному зростанні та модернізації, перетворюючи регіон на привабливий центр як для туристів, так і для інвесторів (табл. 3).

В умовах війни, вплив готельно-ресторанного господарства на продуктивні сили Волинського регіону кардинально змінюється. Замість стимулювання зростання та розвитку, його основною функцією стає збереження та підтримка. Заклади адаптуються до нових реалій, переорієнтовуються на нові цільові групи, стають опорою для ВПО та військових, виступають важливим елементом соціальної підтримки. Незважаючи на значні виклики та втрати, їхня діяльність сприяє збереженню робочих місць, підтримці життєдіяльності регіону та збереженню потенціалу для майбутнього відновлення. Успіх їхнього функціонування залежить від здатності до швидкої адаптації, підтримки з боку держави та міжнародних партнерів.

Війна призвела до різкого скорочення міжнародного та внутрішнього туризму, що є основним джерелом доходу для рекреаційних послуг. Основною категорією споживачів стали вимушені переселенці, військові, волонтери, а також громадяни, які шукають відносно безпечніші місця для тимчасового проживання. Безпека клієнтів та персоналу стає ключовим фактором, що впливає на функціонування закладів. Багато закладів активно залучені до надання допомоги, що змінює їхню бізнес-модель та соціальну роль [2].

Таблиця 3

Вплив готельно-ресторанного господарства на продуктивні сили
Волинського регіону

Елемент продуктивних сил	Механізм впливу	Форми впливу
Робоча сила (людський капітал)	Збереження робочих місць	Збереження професійного ядра, часткова зайнятість та гнучкий графік
	Перекваліфікація та адаптація	Розвиток нових навичок
	Створення нових робочих місць	Зниження зарплат
	Соціальна відповідальність	Трудова міграція



Засоби виробництва (матеріальний капітал)	Використання наявної інфраструктури	Консервація частини фондів
	Мінімальні інвестиції	Збільшення навантаження на існуючі об'єкти
	Підтримка та ремонт	Зміни у логістиці постачання
	Зміни в асортименті послуг	Знос обладнання
Земля та природні ресурси	Зміна використання територій	Збереження рекреаційного потенціалу
	Збільшення навантаження на окремі території	Використання існуючих туристичних ресурсів
	Екологічні ризики	Зменшення антропогенного навантаження на деякі природні об'єкти
Організація виробництва та управління	Антикризове управління	Скорочення адміністративного персоналу
	Гнучкість та адаптивність	Зміна пріоритетів
	Посилення соціальної ролі бізнесу	Децентралізація прийняття рішень
	Державна підтримка та регулювання	Цифровізація процесів
	Мережева взаємодія	Зміцнення репутації
Інновації	Уповільнення інновацій	Використання існуючих технологій
	Адаптивні інновації	Пошук енергоефективних рішень
	Безпекові інновації	Розробка антикризових меню

Джерело: складено авторами на основі [1, 6, 11, 12]

Сфера готельно-ресторанного господарства є значним локомотивом для ринку праці Волині, створюючи численні робочі місця – як безпосередньо у готелях, ресторанах та кафе, так і у суміжних галузях, таких як постачання продуктів, транспортні послуги та обслуговування. Це не тільки збільшує зайнятість серед місцевого населення, але й сприяє підвищенню кваліфікації працівників через інвестиції у навчання та перепідготовку, що робить їх більш конкурентоспроможними на ринку праці. Залучення молоді до цієї сфери дає їй перший професійний досвід та відкриває шляхи для кар'єрного зростання. Водночас, розвиток готельно-ресторанного господарства може приваблювати



кваліфікованих фахівців з інших регіонів, сприяючи обміну досвідом та знаннями [14].

Організація рекреаційних послуг стимулює значні інвестиції у будівництво та реконструкцію об'єктів інфраструктури. Зводяться нові готелі, ресторани та туристичні комплекси, а існуючі модернізуються, що вимагає вкладень у нерухомість, сучасне обладнання та технології. Збільшення туристичного потоку безпосередньо впливає на розвиток транспортної інфраструктури: покращуються дороги, розширюються маршрути, що робить регіон доступнішим. Модернізація комунікаційних систем, таких як інтернет та мобільний зв'язок, є також невід'ємною частиною цього процесу, забезпечуючи високий рівень обслуговування туристів [9].

Використання природних ресурсів Волинського регіону, таких як ліси, озера та унікальні ландшафти, є основою для рекреаційних послуг. Це створює стимул для раціонального використання та збереження природного довкілля, а також підтримує місцевих виробників. Готельно-ресторанні заклади зацікавлені у використанні свіжих місцевих продуктів – овочів, фруктів, м'яса, молочних продуктів, що підтримує аграрний сектор регіону та сприяє його сталому розвитку.

Нарешті, готельно-ресторанні господарства активно впроваджують наукові досягнення та інформаційні технології. Потреба у вдосконаленні послуг стимулює дослідження в галузі гостинності та туризму, а також впровадження інноваційних технологій, від онлайн-бронювання та систем управління готелями до автоматизованих систем обслуговування. Міжнародна співпраця та обмін досвідом дозволяють застосовувати передові світові практики, що підвищує ефективність управління та конкурентоспроможність Волинської області як туристичного напрямку. Усі ці фактори взаємопов'язані, формуючи синергетичний ефект, який сприяє сталому економічному зростанню та зміцненню продуктивних сил регіону.



Оцінка масштабів та характеру впливу існуючої організації рекреаційних послуг готельно-ресторанного господарства на соціально-економічний розвиток Волинської, Житомирської та Рівненської областей свідчить про значний, але часто недовикористаний потенціал. Цей вплив є багатограним і охоплює як економічні, так і соціальні аспекти.

Висновки. Існуюча організація рекреаційних послуг готельно-ресторанного господарства в Волинському туристичному районі має помітний, але часто локалізований та сезонний вплив на їхній соціально-економічний розвиток. Наразі цей вплив є регіональним, а не загальнонаціональним драйвером економіки. Хоча він важливий для окремих громад, його частка у ВВП регіону та загальній зайнятості залишається невеликою, порівняно з промисловим чи аграрним секторами. Однак, є чітка тенденція до зростання податкових надходжень від галузі, що свідчить про її розвиток. Подальший розвиток рекреаційних послуг потребує системного підходу з боку органів державної влади та місцевого самоврядування.

Серед викликів, що обмежують масштаб впливу, можна виділити нерозвиненість інфраструктури, низький рівень сервісу, недостатній маркетинг та промоція, сильна залежність від певних сезонів. Крім того, військовий стан в Україні суттєво обмежує туристичні потоки, особливо іноземних туристів, що негативно впливає на масштаби розвитку галузі.

Незважаючи на виклики, Волинський туристичний район має значний потенціал для подальшого розвитку рекреаційних послуг, що може суттєво збільшити їхній внесок у соціально-економічний розвиток регіону у майбутньому.



Список використаних джерел

1. Баженова С., Пологовська Ю., Канцур І. Розвиток готельно-ресторанного бізнесу в умовах сьогодення. *Економіка та суспільство*. 2022. № 38. DOI : <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-38-22>
2. Валінкевич Н.В., Осіпчук А.С. Економічний аналіз діяльності підприємств туристичної інфраструктури під час воєнного стану в Україні. *Економіка та суспільство*. Випуск № 69 / 2024. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-69-153>
3. В'їзний туризм: навч. посіб. / П.Ф. Коваль та ін. Ніжин: Видавництво Лук'яненко В.В., 2010. 304 с.
4. Гакова М.В. Управління підприємствами готельно-ресторанного господарства: сутність та специфіка. URL: [http://elibrary.donnuet.edu.ua/222/1/Gakova_article_13_\\$1_2017.pdf](http://elibrary.donnuet.edu.ua/222/1/Gakova_article_13_$1_2017.pdf) (дата звернення 04.07.2025)
5. Грищенко М. Виклики сучасності та їх вплив на діяльність готельних підприємств України. *Трансформаційна економіка*. 2023. №1 (01). С. 10-14. DOI: <https://doi.org/10.32782/2786-8141/2023-1-2>
6. Даниленко-Кульчицька В.А. Вплив війни на готельно-ресторанний бізнес України. *Індустрія туризму і гостинності в Центральній та Східній Європі*. 2022. № 6. С. 19-23. DOI: <https://doi.org/10.32782/tourismhospcee-6-3>
7. Dashchuk Y., Matviichuk L., Lepky M., Sidoruk S. Financial support of culture, tourism and creative industries in Ukraine: opportunities and prospects. *Financial and credit activities: problems of theory and practice*. 2021 No 5 (40). DOI: <https://doi.org/10.18371/fcaptp.v5i40.245257>
8. Єрко І.В., Мельник Н.В., Демчук О.А. Аналіз і динаміка розвитку підприємств готельно-ресторанного господарства. *Економіка та суспільство*. Випуск №63 / 2024. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-63-77>



9. Ковальчук С.В. Дослідження стану та тенденцій розвитку індустрії гостинності в Україні. *Трансформаційна економіка*. № 2 (07), 2024. DOI: <https://doi.org/10.32782/2786-8141/2024-7-5>

10. Малюга Л.М., Гоменюк М.О., Пархоменко Л.А. Статистика обліку доходів і витрат в управлінні підприємствами сфери обслуговування. *Економіка та суспільство*. 2023. № 47. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-47-54>

11. Матвійчук Л., Лепкий М., Молнар-Бабіля Д. Регіональний аналіз розвитку готельного господарства в Україні. *Економіка та суспільство*, № 31, 2021. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-31-68>

12. Матвійчук Л., Барський Ю., Лепкий М., Карпюк І., Подоляк В. Напрями фінансового забезпечення розвитку туристичної галузі України в сучасних умовах. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики*. 2021. № 4(39). С. 570–577. DOI: <https://doi.org/10.18371/v4i39.241444>

13. Огляд готельного ринку України 2024. URL: <https://ribashotelsgroup.ua/blog/rezulytati-issledovaniya-obzor-gostinichnogo-rinka-ukraini-2024/> (дата звернення 04.07.2025)

14. Паска М.З. Реалії ресторанного бізнесу в сучасних умовах. *Трансформація готельно-ресторанного бізнесу регіону в умовах євроінтеграції: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Чернівці, 11 травня 2023 р.)*. Чернівці: Технодрук, 2023. С. 20-22.

15. Які заклади харчування в Україні заробили найбільше і як змінилася галузь. URL: <https://newfood.ua/2024/12/24/yaki-zaklady-kharchuvannia-v-ukraini-zarobyly-naybilshe-i-iak-zminyaslasya-haluz/> (дата звернення 04.07.2025)